

Nr 76.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1918 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta till förre underofficerskorpralen Karl Manfred Olsson jämte en i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen avlåten till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 110, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre underofficerskorpralen vid 7:de kompaniet av Karlskrona kustartilleriregemente nr 51 *Karl Manfred Olsson* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta av 450 kronor, att utgå från och med den 1 november 1916.

Åberopade statsrådsprotokollet är av följande lydelse:

»Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift av den 12 december 1916 har förre underofficerskorpralen vid 7:e kompaniet av Karlskrona kustartilleriregemente nr 51 *Karl Manfred Olsson* anhållit om en årlig pension av 750 kronor från och med den 1 november 1916; och har *Olsson* till stöd för ansökningen åberopat, bland annat, att han genom sin tjänstgöring vid nämnda regemente ådragit sig lungtuberkulos, som gjorde honom oförmögen till arbete.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att *Olsson*, som är född den 13 november 1888 och anställdt vid nämnda regemente den 1 november 1906, under en gymnastikövning våren 1910 ådragit sig en förkylning och börjat besväras av hosta, att han någon tid därefter fått upphostningar av blod, att han den 31 januari 1912 konstaterats lida av lungtuberkulos samt att han, som för nämnda sjukdom vårdats å

sanatorium under tiden den 15 augusti 1912—den 15 januari 1913 och sedermera i sitt hem, den 31 oktober 1916 erhållit avsked på grund av berörda sjukdom efter en tjänstetid av 10 år, därav 7 år 11 månader från 20 års ålder.

*Direktionen
över flottans
pensionskassa.*

Direktionen över flottans pensionskassa har i utlåtande över ansökningen den 24 januari 1917 anfört, bland annat, följande:

Jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävdes ditilliggande bestämmelser i fråga om skyldighet för staten att åt värnpliktiga, volontärer vid hären samt dem, som tillhörde flottans eller kustartilleriets stammanskap, utgiva ersättning för skada till följd av olycksfall eller sjukdom, förorsakad av militärtjänstgöring, för så vitt skadan eller sjukdomen uppkommit efter den 31 december 1909. Då Olsson ådragit sig den återopade sjukdomen våren 1910, vore han följaktligen ej berättigad till pension genom flottans pensionskassa.

Marinförvaltningen.

Vidare har marinförvaltningen den 26 april 1917 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid överlämnat av ämbetsverket infordrat yttrande från riks försäkringsanstalten, som däri framhållit, att anstalten icke funnit Olsson på grund av sin sjukdom berättigad till ersättning enligt ovannämnda förordning den 18 juni 1909, enär framställning därom icke, såvitt handlingarna utvisade, av honom gjorts inom den tid av 2 år efter det skadan yppats, vilken vore föreskriven i § 12 av samma förordning. Beträffande sjukdomens samband med Olssons militärtjänstgöring funne riks försäkringsanstalten, att sjukdomen uppkommit under sådana omständigheter att, därest Olssons anspråk på ersättning icke varit preskriberat, han skulle varit berättigad till ersättning från riks försäkringsanstalten. I anledning därav syntes det kunna ifrågasättas, huruvida icke bemyndigande borde utverkas för anstalten att till följd av Olssons sjukdom tillerkänna honom ersättning enligt bestämmelserna i ovanberörda förordning.

För egen del har marinförvaltningen på grund av i ärendet föreliggande omständigheter hemställt om bemyndigande för riks försäkringsanstalten att tillerkänna Olsson ersättning på sätt av anstalten ifrågasatts.

Sedermera har Olsson i underdånig skrivelse den 1 maj 1917, som av chefen för kustartilleriet med tillstyrkan överlämnats, anhållit om bemyndigande för riks försäkringsanstalten att tillerkänna honom ersättning för ifrågasatt sjukdom, oaktat bestämmelserna i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 icke blivit uppfyllda; och har Olsson till

stöd därför framhållit, bland annat, att anledningen till att ersättning ej av honom begärts inom den i förordningen föreskrivna tiden av två år, eller senast våren 1912, varit den, att vid sistnämnda tidpunkt så stora förhoppningar förefunnits om hans tillfrisknande, att han vid kapitulationstidens utgång berörda år erhållit förnyad anställning under 4 år, varjämte Olsson anfört, att hans tillgångar numera vore alldeles uttömda samt att han hade hustru och ett minderårigt barn att försörja.

Härefter har statskontoret den 4 juni 1917 avgivit underdånigt *Statskontoret.* utlåtande i ärendet och däruti anfört följande.

På grund av vad handlingarna innehöle syntes ersättning för ifrågavarande genom olycksfall under militärtjänstgöring ådragna sjukdom böra beredas Olsson. Då, såvitt statskontoret kunde finna, framställning om ersättning icke gärna kunnat av Olsson göras, förrän han förklarats vara till följd av sjukdomen oförmögen till vidare tjänstgöring och därför entledigats från sin anställning, kunde statskontoret för sin del icke finna, att Olsson försuttit den tid, som för sådan framställning vore föreskriven i förenämnda förordning, utan ansåge statskontoret, att ersättning borde kunna beviljas honom av riksförsäkringsanstalten. Kunde detta emellertid icke ske, ansåge statskontoret goda skäl föreligga att genom framställning till riksdagen bereda Olsson ersättning från allmänna indragningsstaten till det belopp och under de villkor i övrigt, som funnes i berörda förordning föreskrivna.

Sedermera har riksförsäkringsanstalten med anledning av vad statskontoret anfört den 31 juli 1917 avgivit förnyat utlåtande i ärendet och däruti förklarat sig vidhålla sin förut uttalade uppfattning, att riksförsäkringsanstalten icke kunde tillerkänna Olsson ersättning för hans sjukdom. Då emellertid sjukdomen syntes stå i samband med Olssons militärtjänstgöring och det därför syntes vara med billighet överensstämmande, att något understöd från statsverket i allt fall bereddes Olsson, ansåge riksförsäkringsanstalten, att sådan ersättning lämpligen borde framställning till riksdagen beredas Olsson från allmänna indragningsstaten till det belopp och under de villkor i övrigt, som stadgades i förordningen den 18 juni 1909.

Sedan Kungl. Maj:t därefter anbefallt riksförsäkringsanstalten att inkomma med förslag å beloppet av den i förevarande ärende ifrågasatta ersättning, har riksförsäkringsanstalten i skrivelse den 16 januari 1918 anfört huvudsakligen följande.

Riksförsäkringsanstalten.

Riksförsäkringsanstalten hade låtit verkställa utredning rörande Olssons av sjukdomen orsakade tillstånd och hade därvid fått mottaga dels ett av två trovärdiga personer utfärdat intyg, att Olsson efter utgången av sin tjänstetid vid flottan den 31 oktober 1916 icke utfört något slags arbete eller haft någon inkomst, enär han på grund av sin sjukdom merendels varit sängliggande, dels ock ett av doktor S. V. Rietz den 8 januari 1918 utfärdat läkarintyg, utvisande, bland annat, att Olsson vore fullständigt arbetsförmögen samt att varaktig förbättring av arbetsförmågan genom sanatorie- eller sjukvård icke vore att förvänta. På grund av vad sålunda förekommit har riksförsäkringsanstalten, som i ärendet jämväl inhämtat yttrande från den hos ämbetsverket anställde specialisten på lungsjukdomarnas område, avgivit det utlåtande, att, därest i förevarande fall bestämmelserna i förenämnda förordning den 18 juni 1909 skulle hava tillämpats, Olsson skulle hava tillerkänts en årlig livränta av 450 kronor, att utgå från och med den 1 november 1916.

Departementschefen.

Med avseende å vad sålunda förekommit anser jag, i likhet med i ärendet hörda myndigheter, med rättvisa och billighet överensstämmande, att Olsson från anslaget till allmänna indragningsstaten beredes ersättning till samma belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit tillämpliga.»

Motion
II: 336.

I samband härmed bar utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Leander* väckt motion, nr 336, däri anförts följande:

»Såsom framgår av departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet, har Olsson själv begärt pension eller understöd å 750 kronor efter år räknat. Enligt det kontrakt, som ursprungligen upprättades emellan honom och kronan, var han efter att ha uppnått graden såsom underofficerskorpral tillförsäkrad att få kvarstå i tjänsten, även om han angreps av sjukdom. På grund av sedermera ändrade bestämmelser blev han emellertid såsom angripen av lungtuberkulos avskedad ur krigstjänsten den 31 oktober 1916 och har sedan till stor del nödgats anlita den allmänna barmhärtigheten för att uppehålla sig och sin familj. Han är nämligen mestadels sängliggande och alldeles oförmögen att arbeta och förtjäna något.

Enligt vad som förspotts, lär anslag komma att begäras av riksdagen för pensionering av åtskilliga sjukliga underofficerskorpraler, som anses oförmögna att längre sköta sin tjänst. Den årliga pensionen skulle bestämmas till 750 kronor för en var, som av nämnda anledning nödgas avgå ur krigstjänsten. Enär Olsson varit nog olycklig att under sin militärtjänstgöring ådraga sig sin tärande sjukdom.

och på grund av sin tryckta belägenhet är i stort behov av den summa, som han själv anhållit om, får jag vördsamt hemställa, det riksdagen ville medgiva, att i Kungl. Maj:ts proposition nr 110 omnämnde förre underofficerskorpralen vid 7:de komp. av Karlskrona kustartilleriregemente nr 51 Karl Manfred Olsson må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta av 750 kronor, att utgå från och med tid, som i propositionen föreslagits.»

Även utskottet finner det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Olsson under sin återstående livstid beredes något understöd av allmänna medel, och har denna ersättning syntes utskottet böra bestämmas till samma belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest bestämmelserna i 1909 års förordning varit å honom tillämpliga. I avseende härå må emellertid erinras, att riksdagen, i anledning av framställning från militieombudsmannen och på statsutskottets tillstyrkande, nyligen beslutit en höjning för år 1918 med femtio procent av samtliga enligt nämnda förordning utgående ersättningsbelopp. Det torde då få anses vara skäligt, att Olsson för samma år kommer i åtnjutande av motsvarande förhöjning. Vid sådant förhållande har utskottet icke kunnat förorda motionärens framställning.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och den i ämnet väckta motionen II: 336, medgiva,

dels att förre underofficerskorpralen vid 7:e kompaniet av Karlskrona kustartilleriregemente nr 51 Karl Manfred Olsson må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta av fyrahundrafemtio kronor, att utgå från och med den 1 november 1916,

dels ock, att, med tillämpning av innevarande års riksdags beslut om höjning för samma år med femtio procent av samtliga enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgående ersättningsbelopp, ifrågasvarande livränta må för innevarande år utgå med sexhundra sjuttiofyra kronor, att anvisas likaledes från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Stockholm den 6 juni 1918.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Nilson* i Kristinehamn, *Wickman*, *Roos*, *Jönsson* och *Hedenström* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson*, *Carlson* i Herrljunga, *Berg* i Munkfors, *Borg*, *Bogren*, *Törnkvist*, *Henrikson* och *Olsson* i Berg.
